

Styret i Duvi AS
Adolph Tidemands Gate 55
2000 LILLESTRØM

VÅR REFERANSE
20/354

DERES REFERANSE

DATO
06.10.2022

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte tilsyn i Duvi AS (Duvi) 23. mars 2021. Tilsynet ble som følge av den aktuelle smittevernsituasjonen gjennomført digitalt. Tilsynet hadde som formål å gjennomgå foretakets system for styring og kontroll samt risikoeksponering og kapitalisering.

Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige rapport av 4. februar 2022 og styrets tilsvar av 8. april 2022.

1. FORHOLD KNYTTET TIL FORRETNINGSMODELL

Forretningsmodell

Et finansforetak skal virke på hensiktsmessig og betryggende måte, og skal i sin virksomhet ivareta kundenes interesser og rettigheter. Dette må være sentrale premisser ved utformingen av foretakets forretningsmodell. Duvis kjernevirksomhet er salg av kollektive avtaler om tjenestepensjon etter lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven). I tjenestepensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven med investeringsvalg for det enkelte medlem, er det medlemmet som bærer risikoen for størrelsen på pensjonen. Finanstilsynet forventer at innskuddspensjonsforetak tilbyr pensjonsløsninger som innebærer at medlemmene har tilstrekkelig mulighet til å tilpasse risikoen til sitt behov og ønske om risiko.

Duvi tilbyr innskuddspensjon med individuelt investeringsvalg, jf. innskuddspensjonsloven § 3-3, forvaltning av pensjonskapitalbevis og egen pensjonskonto hos selvvalgt leverandør, hvor det enkelte medlem bærer avkastningsrisikoen.

Duvis strategi er å tilby enkle og rimelige pensjonsprodukter til små og til dels mellomstore bedrifter samt til privatpersoner som ønsker Duvi som selvvalgt leverandør av egen pensjonskonto.

Duvi vurderer at de fleste medlemmer med lang tidshorison er tjent med en betydelig andel aksjer i porteføljen for å sikre positiv utvikling i kjøpekraften. Videre legger Duvi til grunn at de fleste medlemmene gjennom medlemskap i Folketrygden vil være betydelig eksponert mot norsk økonomi og med en risikoprofil som minner om renter. Duvi mener at dette tilsier at medlemmene bør ha en høy aksjeandel i pensjonssparingen og at underliggende investering i hovedsak bør være globale aksjer og en betydelig andel investeringer denominert i utenlandsk valuta.

Duvi hadde to investeringsvalg tilgjengelig for de fleste kunder og medlemmer, Duvi Langsiktig (80 prosent globale aksjer og 20 prosent norske renter) og Duvi Kortsiktig (30 prosent globale aksjer og 70 prosent norske renter). Duvi viser til at det begrensede utvalget skal gjøre det lettere for medlemmene å velge investeringsalternativ samtidig som det gir lavere kostnader enn ved flere investeringsvalg.

I tillegg har Duvi inngått én avtale om ekstern kapitalforvaltning, hvor kunder av foretak i samme konsern som oppdragstakeren tilbys en særlig investeringsportefølje bestående av seks investeringsvalg. Videre har Duvi avtale med ett verdipapirforetak som tilbyr sine kunder tre ulike investeringsprofiler, samt med ytterligere ett verdipapirforetak som har tilbudt sine kunder én investeringsprofil, men som nå er avviklet. Disse porteføljene er internt forvaltet i Duvi hvor investeringsbeslutninger fattes av Duvi etter råd fra verdipapirforetakene. Duvi har i tillegg inngått distribusjonsavtaler med en rekke samarbeidspartnere hvor samarbeidspartnerne selger innskuddspensjon levert av Duvi.

Duvi anbefaler medlemmene å ha en høy aksjeandel så lenge som mulig og har ingen automatisk nedtrapping av aksjeandel med alder. Det er foretakets vurdering at for de aller fleste medlemmer er det negativt med for tidlig nedtrapping av aksjeandeler.

For Duvis medlemmer under pensjonsalder plasseres pensjonsmidlene automatisk i Duvi Langsiktig. Ved fylte 61 år, og årlig deretter, tar Duvi direkte kontakt med medlemmet og informerer nærmere om Duvi Kortsiktig som investeringsvalg. Ved fylte 67 år kontaktes medlemmet igjen og informeres om at pensjonsmidlene blir flyttet over til Duvi Kortsiktig såfremt medlemmet ikke ønsker annet. Tilsvarende gjelder for pensjonskapitalbevisiere og egen pensjonskonto.

Finanstilsynet reiste i foreløpig tilsynsrapport en rekke spørsmål knyttet til foretakets forretningsmodell. I tilsynsrapportens punkt 2.2.1 har Finanstilsynet vurdert om innskuddspensjonsordningen Duvi tilbyr tilfredsstillende til en ordning med investeringsvalg for medlemmene etter innskuddspensjonsloven. Videre har Finanstilsynet vurdert forsvarligheten av produktutformingen, både knyttet til det forhold at det ikke skjer en aldersbestemt nedtrapping over tid og at reallokeringen skjer tett opp til utbetalingsperioden, som i de fleste tilfeller er begrenset til ti år. Videre vurderer Finanstilsynet at foretaket ikke har fastsatt de nødvendige rammene for produktet som tilbys gjennom utkontraktingen av kapitalforvaltningen, samt rammene for kapitalforvaltningen av investeringsprofilene, jf. rapportens punkt 2.1.4.

2. FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

2.1 Overordnet styring og kontroll

2.1.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Overordnet strategi

Finanstilsynet forventer at styret har fastsatt et overordnet strategidokument der foretakets mål og strategier for virksomheten fremkommer, hvor det defineres en klar overordnet risikoappetitt og risikotoleransegrenser og hvor øvrige styrende dokumenter klart forankres.

Strategiprosess mv.

Foretakets strategi presenteres for styret og vedtas årlig. Det var Finanstilsynets forståelse at foretakets strategi ikke ble dokumentert utover en presentasjon som holdes for styret. Finanstilsynet

skrev i foreløpig tilsynsrapport at det forventes at foretaket etablerer et tydelig strategidokument som beskriver foretakets langsiktige strategiske retning og gir føringer for driften av foretaket.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret vurderer at Duvi har en rendyrket forretningsstrategi som har ligget fast fra etableringen og at foretaket systematisk har arbeidet med forretningsstrategien som en integrert del av styrets arbeid. Styret fremhever videre at foretaket har utarbeidet en forretningsplan i forbindelse med søknad om tillatelse som forvaltningsselskap for verdipapirfond. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket utarbeider et strategidokument hvor mål og strategier for virksomheten fremgår.

Overordnede retningslinjer

Generelt

Styrende dokumenter skal fastsette rammene og prinsippene for hvordan virksomheten skal drives. Finanstilsynet mener at det bør fremgå av alle sentrale dokumenter når dokumentene er vedtatt og hvem som har vedtatt dokumentet. Videre bør retningslinjer og rutiner revideres jevnlig for å sikre at de reflekterer gjeldende praksis i virksomheten. Retningslinjer og rutiner må være konsistente.

Finanstilsynet registrerte i foreløpig tilsynsrapport at enkelte av de styrevedtatte instruksene for virksomheten i stor grad gjengir lovtekst og inneholdt få konkrete føringer for driften av foretaket. Finanstilsynet la til grunn at foretakets instruks tilpasses foretakets virksomhet og gir klare føringer for hvordan virksomheten skal drives. Flere retningslinjer som ble oversendt med dokumentasjonen før tilsynet var ikke datert, og det fremgikk ikke hvem som hadde fastsatt retningslinjene. Finanstilsynet registrerte videre at det i mottatt dokumentasjon var uoverensstemmelser mellom ulike retningslinjer og andre styrende dokumenter.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at foretakets retningslinjer og øvrig styrende dokumenter er oppdatert i henhold til Finanstilsynets kommentarer.

Beredskapsplaner

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at det av beredskapsplanen som et minimum bør fremgå stedfortredere for daglig leder og andre nøkkelpersoner, tiltaksplaner for forskjellige hendelser, plan for alternativt driftssted, ivaretagelse av kunder, oppfølging av agenter, varsling til forsikringsgiver, styret, Finanstilsynet og andre myndigheter. Finanstilsynet fremhevet at det bør defineres klare kriterier for beredskapssituasjoner som skal utløse tiltakene i planen og instruksverket bør bygge på de risikovurderinger som gjøres i foretaket. Finanstilsynet registrerte at foretakets beredskapsplaner berører enkelte av ovennevnte elementer, men stilte spørsmål ved om de er tilstrekkelig konkrete og detaljerte.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at foretaket har gjennomgått og fastsatt endringer i beredskapsplanen i samsvar med Finanstilsynets kommentarer.

2.1.2 Organisering og ansvarsforhold

Styret

Styrets kompetanse

Finanstilsynet registrerte under tilsynet at kun ett av foretakets styremedlemmer hadde bred kompetanse innenfor pensjonsområdet. Finanstilsynet fremhevet at tilstrekkelig kompetanse i styret er en forutsetning for at styret kan ivareta pliktene konsesjonsbelagte foretak er underlagt.

Styret har i tilsvaret redegjort for de enkelte styremedlemmers kompetanse. Styret vurderer at styret består av representanter med særlig kompetanse og erfaring innenfor den virksomheten som foretaket driver. Styret trekker frem at flere styremedlemmer har lang erfaring fra operativ kapitalforvaltning og at det samlede styret har god innsikt i foretakets kapitalforvaltning av pensjonsmidlene ettersom de fleste har sittet i styret i mange år. Styret fremhever videre at styret og ledelsen har støttet seg på tjenester fra eksterne konsulenter knyttet til formidlingen av forsikringsprodukter. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket løpende sikrer at styret har tilstrekkelig samlet kompetanse.

Styrets egnevaluering

Styret skal årlig evaluere sitt arbeid og sin kompetanse. Finanstilsynet anbefalte at egenevalueringen formaliseres ved at det foreligger et skriftlig grunnlag for styrets diskusjon basert på en anonymisert kartlegging blant styremedlemmene av alle relevante forhold knyttet til styrets arbeid, herunder arbeidsform, tidsbruk/prioritering og gjennomføringen av møter, styrets sammenheng og styrets kompetanse.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret vil ta hensyn til Finanstilsynets anbefalinger i fremtidige egnevalueringer. Finanstilsynet legger til grunn at styret ikke kun vil vurdere styrets kompetanse, men også styrets arbeid.

Styrets uavhengighet

Finanstilsynet registrerte i foreløpig rapport at et styremedlem, som også er indirekte aksjonær i foretaket, er medlem i foretakets investeringskomité. Finanstilsynet viste til styrets ansvar for tilsyn med virksomheten og stilte spørsmål om styremedlemmets deltakelse i investeringskomitéen kan innebære en interessekonflikt ved utøvelsen av styrevervet.

Det følger av styrets svar at styret vurderer at styremedlemmets deltakelse i investeringskomiteen ikke innebærer en interessekonflikt som er problematisk i forhold til styrets tilsynsansvar. Styret fremhever at investeringskomitéen er et rådgivende organ som fastsetter sine anbefalinger på flertallsgrunnlag og ikke tar investeringsbeslutninger.

Finanstilsynet påpeker at Duvi er et lite foretak hvor kapitalforvaltningskompetansen i hovedsak er begrenset til investeringskomitéen og styret. Det er Finanstilsynets vurdering at selv om investeringskomitéen ikke fatter investeringsbeslutninger, vil komitéens anbefalinger være en av hovedelementene i grunnlaget for foretakets investeringsbeslutninger. Finanstilsynet vurderer at foretakets organisering innebærer en iboende interessekonflikt som kan svekke styremedlemmets uavhengige tilsyn med foretakets virksomhet. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket løpende vurderer organiseringen av investeringskomitéen og nødvendige risikoreduserende tiltak.

Fullmaktsstruktur

Det bør foreligge dokumentasjon som viser delegering av rammer og fullmakter på de ulike områdene i foretaket. Fullmaktene bør være tilpasset den enkeltes arbeidsoppgaver og ansvar. Fullmaktoversikten må holdes oppdatert for å reflektere den til enhver tid gjeldene situasjon, blant annet for å sikre at ansatte som endrer stilling ikke har fullmakter som kan misbrukes. Ubenyttede fullmakter bør trekkes tilbake.

Finanstilsynet registrerte i foreløpig tilsynsrapport at foretaket har en slik oversikt, men at det ikke var samsvar mellom enkelte stillingsinstruksjoner og fullmaktoversikten. Finanstilsynet registrerte videre at compliancefunksjonen i henhold til fullmaktoversikten hadde relativt vide fullmakter og fullmakter til å gjennomføre operasjonelle oppgaver. Foretaket opplyste under tilsynet at compliancefunksjonen ikke benytter alle gitte fullmakter. Se også punktet nedenfor.

Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket har rettet de aktuelle stillingsinstruksene i samsvar med foretakets fullmaktoversikt og at fullmakter som ikke benyttes er trukket tilbake.

Uavhengige kontrollfunksjoner mv.

Finansforetakslovens krav til uavhengige kontrollfunksjoner er ikke gjennomført for innskuddspensjonsforetak. Innskuddspensjonsforetak er imidlertid underlagt krav om uavhengig kontroll med kapitalforvaltningen og krav til at risikoanalyser skal gjennomføres av en enhet som er uavhengig av utøvende enhet. Finanstilsynet har i sitt tilsynsarbeid anbefalt pensjonskassene å utvide kontrollfunksjonens ansvarsområde til å dekke oppfølging av virksomhetens samlede risiko. Finanstilsynet mener innskuddspensjonsforetak også bør følge denne anbefalingen. Det vises til IORP II-direktivet som blant annet stiller krav til en uavhengig risikostyringsfunksjon. Finanstilsynet forventer at pensjonsforetak videreutvikler sitt system for risikostyring for å sikre helhetlig og uavhengig overvåking av pensjonsforetakenes risikoer, herunder videreutvikler pensjonsforetakets vurdering/kvantifisering og jevnlig rapportering av samlet risiko.

Finanstilsynet registrerte i foreløpig tilsynsrapport at foretaket på tilsynstidspunktet hadde én ansatt som utgjorde foretakets risikostyrings- og compliancefunksjon. Finanstilsynet registrerte videre at foretaket var i prosess med å styrke compliancefunksjonen. Det var Finanstilsynets inntrykk at compliancefunksjonen hadde mange arbeidsoppgaver, stort ansvar, vide fullmakter og utførte oppgaver i både første- og andrelinjen. Finanstilsynet forutsatte at organisering og ansvarsforhold ikke innebar interessekonflikter. Finanstilsynet stilte spørsmål om foretaket burde vurdere å rendyrke kontrollfunksjonen som en andrelinjefunksjon.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at foretaket har gjennomgått organiseringen og at compliancefunksjonens fullmakter er begrenset til de oppgaver funksjonen faktisk utøver. Styret opplyser at funksjonens ansvar for førstelinjeoppgaver er redusert og at stillingsinstruksjonen er oppdatert. Finanstilsynet påpeker at dersom én og samme person er tillagt ansvaret for både den utøvende og kontrollerende oppgaven, bør dette være etablert som to klart separate prosesser som er godt dokumentert. Imidlertid vil Finanstilsynet vanskelig kunne se at en slik praksis (at samme person er ansvarlig for den utøvende og kontrollerende oppgaven) vil kunne gi tilfredsstillende uavhengig kontroll av virksomheten.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret anser at kontrollfunksjonens ansvar dekker oppfølging av virksomhetens samlede risiko.

Generelt om instruks for kontrollfunksjoner, daglig leder og ansatte med resultatansvar

Finanstilsynet registrerte i foreløpig tilsynsrapport at daglig leder, compliancefunksjonen og investeringsansvarlig var ansvarlige for egne instruks. Etter Finanstilsynets vurdering bør styret være ansvarlig for daglig leders instruks. Daglig leder bør være ansvarlig for kontrollfunksjonenes instruks og disse bør vedtas av styret. Nærmeste leder, eller daglig leder, bør være ansvarlig for instruks for ansatte med resultatansvar.

Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket har endret praksis og at styret godkjenner stillingsinstruks for daglig leder og compliancefunksjonen samt at instruks for øvrige ansatte med resultatansvar er fastsatt av daglig leder.

Godtgjørelse

Foretakets agenter mottar en godtgjørelse per salg (beregnet på grunnlag av antall medlemmer i pensjonsordningen), i tillegg til en løpende årlig godtgjørelse per kunde (beregnet på grunnlag av antall medlemmer i pensjonsordningen) så lenge kundeforholdet består. Foretaket vurderer at vederlagsmodellen motvirker interessekonflikter i en salgssituasjon. For pensjonskapitalbevis mottar agenten en fast godtgjørelse per tilflyttet bevis. Finanstilsynet bemerket i foreløpig tilsynsrapport at foretaket ikke har lik praksis for godtgjørelse til agenter ved salg til bedrifts- og privatkunder. Godtgjørelsesordningen ved salg til bedrifter ga agenten et insentiv til å formidle avtaler hvor bedriften forblir kunde hos Duvi over tid, mens godtgjørelsesordningen ved salg til privatpersoner ikke hadde samme langsiktige insentiv for agenten. Det var Finanstilsynets forståelse at godtgjørelsen til agenter ikke hensyntok andre kvalitative eller kvantitative kriterier, som kundetilfredshet, lønnsomhet el.

Styret redegjør i sitt svar for at distribusjon gjennom tredjeparter i form av et agentnettverk er avgjørende for små aktører som ikke selv har et eget distribusjonsapparat. Etablering og vedlikehold av agentnettverket er et sentralt fokusområde for foretaket. Styret påpeker at foretaket ikke har markedskraft til ensidig å fastsette alle elementer i godtgjørelsesordningen til foretakets agenter. Styret mener agentgodtgjørelsen må være rimelig forutsigbar for agenten og ikke for ressurskrevende for foretaket. Styret fremholder at godtgjørelsesmodellen foretaket benytter er alminnelig i markedet for distribusjon av finansielle produkter. Foretakets agenter har ikke noen oppgaver eller ansvar overfor foretakets kunder etter at salget er formidlet. Styret anser at en godtgjørelsesmodell som tar hensyn til etterfølgende forhold som kundetilfredshet eller ulike lønnsomhetskriterier, ville bli knyttet til forhold utenfor agentens kontroll og ikke egnet til å påvirke agentens atferd. Styret opplyser at godtgjørelsesordningen for formidling av egen pensjonskonto med selvvalgt institusjon er valgt fordi en oppfølging av forvaltningskapital per kunde per agent foreløpig er ansett å være for ressurskrevende.

Finanstilsynets vurderer at det kan oppstå en interessekonflikt mellom agenten på den ene siden og kunden og foretaket på den andre siden dersom godtgjørelsen til agenten kun baseres på antall formidlede kunder og agenten ikke har oppgaver eller ansvar overfor foretakets kunder eller pensjonsleverandørens inntjening etter at salget er formidlet. Finanstilsynet registrerer at Duvi har digitale rådgivningsverktøy som agentene må benytte og at dette verktøyet kan redusere risikoen for

interessekonflikter. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket løpende vurderer godgjørelsesordningen for foretakets agenter og vurderer behovet for ytterligere risikoreducerende tiltak.

2.1.3 Måling av risiko

Risikovurderinger etter risikostyringsforskriften

Det følger av forskrift om risikostyring og internkontroll (risikostyringsforskriften) at det minst én gang årlig skal foretas en oppsummerende vurdering av om internkontrollen har vært gjennomført på en tilfredsstillende måte. Videre skal det minst én gang årlig foretas en gjennomgang av vesentlige risikoer for alle virksomhetsområder og en vurdering av om foretakets risikostyring og internkontroll er tilstrekkelig for å håndtere identifiserte risikoer på en forsvarlig måte. Daglig leder skal, minst én gang årlig, utarbeide en samlet vurdering av risikosituasjonen som skal forelegges styret til behandling.

Finanstilsynet påpekte at internkontrollen løpende må tilpasses endrede markedsforhold og rammevilkår. Etter Finanstilsynets oppfatning burde foretaket blant annet vurdere å inkludere cyberrisiko. Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at foretakets risikovurdering nå inkluderer cyberrisiko.

Finanstilsynet registrerte av foretakets risikovurdering for 2020 at foretaket vurderer enkeltrisikoer innenfor hver enkelt risikotype opp mot foretakets risikotoleranse. Det var imidlertid ingen aggregering av risikovurderingene for å vurdere om samlet risiko per risikotype var innenfor foretakets risikotoleranse. Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at foretaket har hensyntatt Finanstilsynets kommentar og nå måler enkeltrisiko og aggregert risiko per risikotype.

Klimarisiko

Finanstilsynet ba i foreløpig tilsynsrapport om styrets vurdering av foretakets eksponering mot klimarisiko. Videre ba Finanstilsynet om en redegjørelse for hvordan klimarisiko integreres i foretakets system for styring og kontroll.

Det følger av styrets svar at når lov om bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer trer i kraft, vil foretaket tilpasse seg reglene i denne loven og de relevante EØS-rettsaktene, herunder vurdere å integrere ESG-risikoer i foretakets investeringsprosess og gi lovpålagt informasjon til kunder og det offentlige i samsvar med disse reglene. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket løpende vurderer foretakets eksponering mot klimarisiko og tilknyttede risikoer, som omdømmerisiko, og at alle vesentlige risikoer integreres i foretakets system for styring og kontroll.

2.1.4 Overvåking og rapportering

Kapitaldekning og likviditet

Etter Finanstilsynets oppfatning bør styret etablere en klar kapital- og beredskapsplan, herunder definere en klar strategi for margin til kapitalkravet samt konkrete tiltak knyttet til ulike kapitalnivåer.

Foretaket rapporterer kapitaldekning med og uten tillegg for svingningsrisiko til styret månedlig, samt fremtidig prognose for utvikling i kapitaldekningen. Det var Finanstilsynets forståelse at foretaket ikke hadde etablert et varslingssystem og en beredskapsplan som iverksettes dersom foretakets kapitaldekning når bestemte terskler og nærmer seg det interne minimumskravet.

Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket på bakgrunn av Finanstilsynets innspill har formalisert dagens system for varsling av styret med hensyn til kapitaldekning i instruks for kapitaldekning.

Det var Finanstilsynets forståelse at foretaket, i tillegg til overvåking av kapitaldekningen, evaluerer og styrer behovet for tilgjengelig kapital basert på en likviditetsprognose. I foretakets beredskapsplan fremgår det at egenkapitalinnskudd fra aksjonærene er foretakets eneste reelle alternativ ved svekket likviditet, men at det ikke er automatikk i at aksjonærene vil stille med likviditet. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket løpende vurderer beredskapsplanen og hvorvidt tiltakene foretaket kan iverksette i en beredskapssituasjon er tilstrekkelige og hensiktsmessige.

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at foretaket ikke gjennomførte sensitivitetsanalyser som viser foretakets risikoeksponering mot avvik fra foretakets kapitaldeknings- og likviditetsprognose, eksempelvis avvikende salg, sterkt fall eller sterk vekst i kapitalmarkedene, uforutsette kostnader eller liknende. Det var Finanstilsynets vurdering at foretaket bør gjennomføre sensitivitetsanalyser av fremskrivningen av kapitalkravdekningen og likviditet. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket har utvidet relevante interne instruksjoner for å formalisere fremskrivning av kapitalkrav og sensitivitetsanalyser for likviditet og at dette vil bli tatt inn i den løpende kapitaldekningsrapporteringen.

Utkontraktering

Vurdering av oppdragstakere

Et finansforetak kan gi et annet foretak i oppdrag å forestå utførelsen av deler av virksomheten som ikke er kjerneoppgaver, med mindre dette skjer i et omfang eller på en måte som ikke kan anses som forsvarlig eller som gjør at tilsynet med den utkontrakterte virksomheten eller foretakets samlede virksomhet blir vanskeliggjort, jf. finansforetaksloven § 13-4 første ledd. Foretaket må selv fastsette strategier og overordnede retningslinjer for risikostyring og internkontroll, herunder foretakets risikoprofil og risikorammer. Før en eventuell utkontraktering må foretaket vurdere oppdragstaker, herunder må oppdragstaker ha de tillatelser som er påkrevet etter lovgivningen for å kunne utføre oppgavene.

Duvi har inngått distribusjonsavtaler med flere samarbeidspartnere hvor samarbeidspartnerne selger innskuddspensjon levert av Duvi. Finanstilsynet la til grunn at dette gjaldt foretak som er benevnt som tilknyttede agenter eller aksessoriske agenter på foretakets nettsider. Ingen av oppdragstakerne hadde konsesjon som innskuddspensjonsforetak eller rett til selv å tilby innskuddspensjonsordninger, jf. innskuddspensjonsloven § 2-2. Salg av Duvis innskuddspensjonsprodukter er heller ikke forsikringsformidlingsvirksomhet. Det var uklart for Finanstilsynet hvilke vurderinger foretaket hadde gjort av oppdragstakerne, herunder hvilke krav Duvi stilte til oppdragstakernes tillatelser og de ansattes kompetanse for å kunne selge innskuddspensjon på vegne av Duvi. Finanstilsynet stilte spørsmål ved forsvarligheten av utkontrakteringen.

Det fremgår av styrets svar at flertallet av distributørene driver virksomhet som forsikringsagenter også for andre aktører, mens andre er regulerte foretak. Distributørene oppnevnes som underagenter av foretaket med hensyn til formidlingen av innskuddsfritak ved uførhet. Foretaket anser agentene som oppdragstakere gjennom utkontraktering, og inngåelse av agentavtaler behandles på samme måte som andre utkontrakteringsavtaler, herunder ved gjennomføring av risikovurdering. Etersom foretakets agenter også opptrer som underagenter med hensyn til forsikringsformidling, gjennomfører foretaket egnethetsvurderinger i henhold til det aktuelle regelverket og agentavtalen foretaket

har inngått. Foretaket har vurdert utkontrakteringsrisikoen i sammenheng med foretakets bruk av salgsverktøy og løpende kontroll av agentnettverket som risikoreduserende tiltak. Styret anser at distribusjonsstrategien er vellykket og forsvarlig.

Finanstilsynet registrerer at foretaket i hovedsak svarer på hvilke vurderinger foretaket gjør av distributørene i relasjon til videreformidlingen av forsikringsproduktene knyttet til innskuddspensjonsproduktet og ikke som distributører av foretakets eget innskuddspensjonsprodukt. Selv om et salgsverktøy kan benyttes som støtte ved distribusjonen av innskuddspensjonsproduktet må den enkelte distributør ha tilstrekkelig kompetanse til å kunne gjøre egne vurderinger av om produktet ivaretar kundens behov. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket har fastsatt retningslinjer for hvilke kvalifikasjonskrav som skal stilles til distributører av innskuddspensjonsproduktet.

Utkontraktering av produktutforming

Duvi har inngått avtale om utkontraktering om sammensetning av investeringsvalgprofiler og kapitalforvaltning av investeringsvalgprofilene. Produktutforming er en kjerneoppgave i et innskuddspensjonsforetak. I pensjonsprodukter etter lov om innskuddspensjon er investeringsvalg det sentrale elementet, og det er styret i Duvi som må fastsette de vesentligste retningslinjene/rammene for de investeringsvalgprofilene som skal tilbys kundene samt risikoramme som skal gjelde for kapitalforvaltningen av disse. For Finanstilsynet var det uklart i hvilken grad styret i Duvi i forkant av avtaleinngåelsen hadde fastsatt de nødvendige retningslinjene/rammene for utkontrakteringen.

Det fremgår av styrets svar at foretaket anser utkontraktering av sammensetning av investeringsvalgprofiler og kapitalforvaltning av investeringsvalgprofilene som diskresjonær forvaltning av investorers portefølje av finansielle instrumenter på individuell basis og etter oppdragsgivers fullmakt.

Duvi anfører at begrepet "kjerneoppgaver" ikke er definert i finansforetaksloven og det nærmere innholdet i begrepet må tolkes, primært i lys av innholdet i og grensene for konsesjonsplikten. Det følger videre av styrets svar at konsesjonsklassen innskuddspensjonsforetak er knyttet til "å overta kollektive pensjonsordninger uten forsikringselement og individuelle pensjonsavtaler uten forsikringselement", jf. finansforetaksloven 2-17 (1). Det er alminnelig at pensjonsforetak inngår avtaler om utkontraktering av porteføljeforvaltning. Etter styrets vurdering er ikke det i seg selv en kjerneoppgave. Utkontrakteringen av porteføljeforvaltningen er begrenset gjennom mandat gitt av foretaket. Mandatene fastsetter rammene for investeringsvalgprofilene og risikoramme, og kan ikke endres uten forutgående samtykke fra foretaket.

Styret fremholder at avtalen om egen pensjonskonto selvvalgt institusjon som ligger til grunn for foretakets produkttilbud og som formidles av agent i samme konsern som porteføljeforvalteren, er godkjent av foretakets styre. Avtalen er likelydende for alle foretakets kunder med egen pensjonskonto selvvalgt institusjon, uavhengig av investeringsvalg. Avtalen og vilkårene for produktet kan ikke endres uten etter forutgående samtykke fra foretaket. Foretaket har ikke gitt fullmakt til inngåelse av kundeforhold og inngåelse av kundeavtale forutsetter samtykke fra foretaket på samme måte som kundeavtaler som markedsføres direkte av foretaket. Etter styrets vurdering innebærer dermed ikke utkontrakteringen at oppdragstakeren gis noen kontroll eller

styring over foretakets produktutforming eller at de utkontrakterte tjenestene enkeltvis eller samlet utgjør utkontraktering av kjernevirksomhet.

Finanstilsynet presiserer at det tilligger Duvi som konsesjonsinnehaver å utforme innskuddspensjonsproduktet gjennom fastsettelse av klare retningslinjer for hvordan innskuddspensjonsproduktet foretaket tilbyr skal være utformet. Det er Finanstilsynets vurdering at produktutforming er en kjerneoppgave som ikke kan utkontrakteres. Finanstilsynet anser at det er Duvi som gjennom retningslinjer skal sette rammeverket for produktet som f.eks. antall investeringsvalg, hvilke investeringsvalg som skal tilbys, hvordan kundenes risiko skal håndteres gjennom eksponering mot finansmarkeder og profil for nedtrapping av risiko mv. Rammeverket må være tilstrekkelig til å sikre at foretaket leverer det produktet det har lovet kunden. Dersom foretaket utkontrakterer kapitalforvaltningen av innskuddspensjonsprofilene skal det foreligge egne retningslinjer og avtaleverk som regulerer selve kapitalforvaltningen. Basert på styrets svar fremstår det for Finanstilsynet som at foretaket ikke kun har utkontraktert den operative kapitalforvaltningen, men også produktutforming. Finanstilsynet anser det faktum at investeringsvalgene som tilbys gjennom oppdragstakeren i svært stor grad avviker fra Duvis strategi, underbygger at produktutforming de facto er utkontraktert. Det samme gjør styrets opplysning om at de aktuelle produktene er forbeholdt kunder av oppdragstakeren. Finanstilsynet vil følge opp dette forholdet i eget brev til foretaket.

Kontroll av underagenter

Det følger av Finanstilsynets skjema for egnethetsvurdering av forsikringsformidlere at politiattest og bekreftelse fra Konkurs- og løssøreregisteret ikke må være eldre enn tre måneder på tidspunktet for vurdering av egnethet. Finanstilsynet skrev i foreløpig tilsynsrapport at det av foretakets oversikt over egnethet av underagenter fremgikk at dato for slike bekreftelser i flere tilfeller er flere år gamle på tidspunktet for egnethetsvurdering. I andre tilfeller er dokumentasjonen innhentet etter tidspunktet for egnethetsvurdering. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om foretakets egnethetsvurderinger av agenter har vært tilstrekkelig til å sikre at egnethetskravene er oppfylt.

Finanstilsynet registrerer av styrets svar at egnethetsvurderinger av forsikringsagentene ble utført uten innhenting av egnethetsskjemaer før november 2020. Foretaket endret retningslinjer for egnethetsvurdering av forsikringsagenter i november 2020 til at egnethetsvurderingsskjema benyttes for alle forsikringsagenter. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket i anledning av endringen av retningslinjene innhentet manglende dokumentasjon for samtlige tilknyttede forsikringsagenter. Finanstilsynet finner det kritikkverdig at egnethetsvurdering av forsikringsagentene var mangelfull frem til november 2020. Finanstilsynet tar til etterretning at retningslinjene er skjerpet og at kontrollfunksjonen gjennomfører stikkprøvekontroll av etterlevelse av egnethetskravene.

2.2 Kapitalforvaltningsområdet

2.2.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Kapitalforvaltningsstrategi

Foretakets kapitalforvaltningsstrategi bør inneholde krav til avkastning. Finanstilsynet registrerte at foretaket benytter Finans Norges "Avtale om avkastningsprognoser" og har fastsatt referanseindekser for investeringsvalgprofilene. Finanstilsynet kunne imidlertid ikke se at foretakets kapitalforvaltningsstrategi inneholdt krav til avkastning. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket i ny kapitalforvaltningsstrategi har inkludert forventet avkastning.

Sentrale retningslinjer

Godkjennelse av nye instrumenter og investeringsaktiviteter

Det bør foreligge godkjennelsesprosedyrer for nye investeringsaktiviteter som investeringer i nye markeder og instrumenter og for inngåelse av forvaltningsavtaler. Godkjennelse av nye investeringsaktiviteter mv. bør gis av styret eller annen relevant instans som styret har delegert ansvaret til. Som grunnlag for beslutningen bør det utarbeides dokumentasjon som inneholder en beskrivelse av investeringsaktiviteten, risikoanalyse, herunder virkningen av investeringen eller investeringsaktiviteten på foretakets risikoprofil og om investeringen eller investeringsaktiviteten er i tråd med forsvarlighetsprinsippet og i kundenes interesse, en vurdering av menneskelige og systemmessige ressurser som kreves for å etablere en god og effektiv risikoovervåking, og en beskrivelse av nødvendige prosedyrer for overvåking og kontroll av identifiserte risikoer. Finanstilsynet vurderte at foretaket ikke hadde retningslinjer for godkjennelse av nye instrumenter og investeringsaktiviteter.

Styret viser i sitt svar til at foretaket har en etablert kapitalforvaltningsstrategi mv. og at endringer må styrebehandles før eventuell iverksetting. Styret mener prosessen understøttes av investeringskomitéen som rådgivende organ. Finanstilsynet vil bemerke at styret bør fastsette retningslinjer for prosess og dokumentasjonen som skal foreligge ved styrets behandling av nye instrumenter og investeringsaktiviteter.

Investeringsvalgporteføljene

Antall investeringsvalgprofiler

Pensjonskapitalen i en innskuddspensjonsordning kan forvaltes på tre alternative måter, jf. innskuddspensjonsloven § 3-1. Finanstilsynet legger til grunn at pensjonsordningene som Duvi selger, er utformet som en ordning med egen alderspensjonskonto for hver arbeidstaker og med investeringsvalg for egen konto for hvert medlem etter reglene i innskuddspensjonsloven § 3-3, jf. § 3-1 bokstav c.

Finanstilsynet registrerte i foreløpig tilsynsrapport at ansatte i foretak som kjøper innskuddspensjonsordning direkte av Duvi, som hovedregel får to investeringsprofiler de kan velge mellom. Under tilsynet opplyste styreleder at styret var bevisst på at det hadde lagt seg på minimumskravet til investeringsvalg ved kun å tilby to investeringsprofiler. Det fremgår av oversendt dokumentasjon at "Duvi søker å levere god kjøpekraft til våre kunder. Et fåtall kunder gjør bevisste valg når de presenteres investeringsvalg i pensjonssparingen. Duvi ønsker derfor å tilby et utvalg av investeringsporteføljer som er forståelig og egnet til at kunden gjør et godt valg. Pensjonssparing medfører investering over lang tidsperiode. Duvi mener det er avgjørende å opprettholde en høy aksjeandel for å sikre positiv utvikling i kjøpekraften. En investering i aksjer er både deltagende i underliggende verdiskapning og beskyttet mot inflasjon på lang sikt. Til interne kunder skal Duvi tilby to porteføljer (...)"

Finanstilsynet bemerket i foreløpig rapport at formålet med alternativet med eget investeringsvalg, er at det skal gi hvert medlem mulighet til individuell tilpasning innenfor de alternativ institusjonen tilbyr samtidig som det fristiller arbeidsgiver fra investeringsvalget. Det vises til sammendraget i pkt. 9.5 i Innst. O nr. 2 (2000-2001), som finanskomiteens flertall sluttet seg til, hvor det følgende fremgår:

Utvalget mente at det vil finnes målsetninger og kunnskaper i enkelte bransjer og foretak som fører til at en kollektivordning med alminnelig forvaltning etter utkastet § 3-1 eller investeringsvalg for arbeidsgiver etter utkastet § 3-2, ikke egner seg for disse.

Kollektivordninger av denne type vil for eksempel ikke oppfylle arbeidsgivers ønsker om i størst mulig grad å frigjøre seg fra pensjonsordningen når innskuddet er betalt, og heller ikke arbeidstakers ønsker om mulighet til individuell tilpasning. (...)

Departementet støtter utvalgets utkast til bestemmelser for egen pensjonskonto, jf forslaget § 3-4. Departementet vil vise til at den enkelte i denne utforming selv har valget knyttet til risikoprofil, og kan velge å inngå avtaler med liten risiko eller avtaler med stor risiko innenfor de alternativ institusjonen tilbyr. Institusjonen er pålagt å informere om slike muligheter.

Når det gjelder Forbrukerrådets forslag om at pensjonskapitalen, for eksempel fem år pensjonsalder (sic), skal overføres til å sikre investeringer, viser departementet til at medlemmer har anledning til å velge en slik tilpasning innenfor de muligheter institusjoner tilbyr. Bl.a hensynet til å gi mulighet til ulik investeringsprofil på ulike alderstrinn taler mot å begrense valgmuligheten til å tillate kun ett investeringsvalg.

Finanstilsynet stilte i foreløpig tilsynsrapport spørsmål ved om det begrensede investeringsvalget som tilbys medlemmer av Duvis pensjonsordninger er i tråd med forutsetningene som ligger til grunn for ordninger med eget investeringsvalg for det enkelte medlem, jf. innskuddspensjonsloven § 3-1 bokstav c. Etter Finanstilsynets vurdering gir ikke det etablerte investeringsvalget nevneverdig rom for individuelle tilpasninger for det enkelte medlem. Finanstilsynet stilte videre spørsmål om medlemmets investeringsprofil i realiteten må anses som arbeidsgivers investeringsvalg, i og med at kun én investeringsprofil, med en fast aktivasammensetning, skal ivareta behovet til medlemmer med flere år igjen til pensjonsalder. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre nærmere for hvordan det vurderer at investeringsvalget som tilbys tilfredsstillende kravene til en ordning med investeringsvalg for medlemmene, jf. innskuddspensjonsloven § 3-1 bokstav c.

Det følger av styrets svar at styret er av den oppfatning at innskuddspensjonsloven ikke inneholder krav til antall investeringsporteføljer som må tilbys medlemmene. Styret mener at heller ikke forarbeidene til innskuddspensjonsloven gir holdepunkter for å angi noe slikt krav. Det er styrets vurdering at to investeringsvalgporteføljer er tilstrekkelig og gir medlemmene et reelt investeringsvalg, som er i samsvar med innskuddspensjonsloven med hensyn til ordninger opprettet etter innskuddspensjonsloven § 3-1 bokstav c. Styret viser videre til at antall investeringsvalgporteføljer nå også må ses i sammenheng med innføring av regler om egen pensjonskonto, selvvalgt institusjon. Disse reglene åpnet opp for at medlemmene i pensjonsordninger fritt kan velge egen institusjon og dermed gi et større tilbud med hensyn til investeringsvalgporteføljer. Videre viser styret til at et stort antall ulike investeringsvalgporteføljer vil være kostnadskrevenende og uten vesentlig fordel for medlemmene.

Finanstilsynet registrerer at foretaket viser til at medlemmene i pensjonsordninger fritt kan velge egen institusjon og dermed i realiteten har et større tilbud med hensyn til investeringsvalgporteføljer. Det er Finanstilsynets vurdering at muligheten for selvvalgt leverandør av egen pensjonskonto ikke fritar den enkelte pensjonsleverandøren fra å ha et forsvarlig utvalg av investeringsvalgporteføljer. Finanstilsynet vil videre bemerke at Duvi opererte med kun to investeringsvalgprofiler også før bestemmelsene om egen pensjonskonto ble innført. Finanstilsynet

viser til at foretakets produkt både skal være egnet for forsikringstaker (bedriftene) og medlemmene. Der bedrifter avtaler investeringsvalg for sine ansatte skal medlemmene ha tilstrekkelig mulighet til å tilpasse investeringene til sine egne behov og risikovillighet. Det er Finanstilsynets vurdering at Duvis begrensede investeringsvalgalternativer ikke representerer et tilstrekkelig reelt investeringsvalg og mulighet for å tilpasse forvaltningen av pensjonsmidlene. Finanstilsynet viser også til rapportens omtale av medlemmets mulighet for nedtrapping av aksjeandel mot pensjonsalder.

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at foretaket etter innskuddspensjonsloven § 2-7 med forskrifter er pålagt både informasjons- og rådgivningsplikter. Selv om det er forutsatt fra lovgiver at rådene skal gis innenfor de investeringsalternativ institusjonen tilbyr, stilte Finanstilsynet spørsmål ved om Duvis to standard investeringsporteføljer tilfredsstillende samtlige medlemmers ønske og behov for risiko mv. Finanstilsynet forventet at foretaket vurderte behovet for investeringsporteføljer opp mot de ulike kravene til informasjon og rådgivning som følger av pensjonslovgivningen og plikten til å ivareta kunders og medlemmers interesser mer generelt, herunder kravet til god forretningsskikk i finansforetaksloven § 13-5 fjerde ledd.

Styret viser i sitt svar til fremstillingen over, og videre til regelverket om egen pensjonskonto selvvalgt institusjon, som medfører at medlemmer og kunder vil kunne velge fritt hvor pensjonskapitalen skal forvaltes, etter de ulike investeringsvalg som samtlige tilbydere har. Foretaket anser at investeringsvalgene det tilbyr er gode og velegnet til innskuddspensjon hvor medlemmet/kunden bærer investeringsrisikoen, og er i tråd med kravet til god forretningsskikk.

Finanstilsynet mottok brev datert 15. august 2022 fra Advokatfirmaet BAHN AS på vegne av Duvi. Det fremgår av brevet at Duvis vurdering fortsatt er at det ikke er krav om å tilby flere enn to investeringsvalg, men at foretaket likevel har besluttet å endre antall investeringsvalg. Foretaket skriver at "Finanstilsynet [kan] legge til grunn at Foretaket fremover vil tilby flere investeringsvalg selv om det etter foretakets oppfatning ikke er hjemmel for dette".

Finanstilsynet tar opplysningene om at Duvi har besluttet å tilby flere investeringsvalg enn foretaket tilbyr i dag, til etterretning. Finanstilsynet legger til grunn at foretakets investeringsvalg utformes slik at medlemmene har tilstrekkelig mulighet til å tilpasse investeringene til sine egne ønsker og behov.

Nedtrapping

Duvi har ikke automatisk aldersbestemt nedtrapping av andel aksjer i noen av de investeringsporteføljene som tilbys medlemmene. Duvi tar kontakt det året medlemmet fyller 61 år for å veilede om innskuddspensjonen som andel av medlemmets samlede sparing. Foretaket opplyste at en gjennom dette avdekker hva svingninger i verdien av pensjonsbeholdningen for innskuddspensjon betyr for samlet sparing til pensjon og det eventuelle behovet for at pensjonsmidlene forvaltes på en særlig betryggende måte. Duvi flytter automatisk medlemmets pensjonskapital til Duvi Kortsiktig det året medlemmet fyller 67 år, med mindre foretaket får skriftlig melding fra medlemmet om ikke å foreta slik flytting.

Finanstilsynet konstaterte i foreløpig tilsynsrapport at foretaket ikke tilbyr aldersbestemt nedtrapping over tid. Finanstilsynet anså at omallokering fra 70 til 30 prosent aksjeandel ved 61 år eller automatisk det året medlemmene fyller 67 år, representerer en særlig risiko for kunden.

Finanstilsynet stilte spørsmål ved forsvarligheten av denne produktutformingen, både det forhold at nedtrappingen ikke skjer over tid og at reallokeringen skjer tett opp til utbetalingsperioden, som i de fleste tilfeller er begrenset til ti år.

Finanstilsynet forstår styrets svar slik at foretaket i sine vurderinger vektlegger forventet avkastning på pensjonsmidlene samt Duvis hypotese om at det vesentligste for kundene er å maksimere forventet verdi på pensjonskapitalen, fremfor forutsigbarhet. Det fremgår videre av styrets svar at styret ikke er negativt til nedtrapping av aksjeandel, men vurderer at nedtrappingen bør skje så sent som mulig. Finanstilsynet registrerer at foretaket ikke har prioritert å innføre gradvis nedtrapping og at styret ønsker en grundig gjennomgang av hvilke operasjonelle konsekvenser nedtrapping vil ha for foretaket.

Duvi har i brev av 15. august 2022 ytterligere kommentarer til Finanstilsynets vurdering av nedtrapping. Foretaket viser til at den alminnelige aldersgrensen i arbeidslivet i det kundesegmentet som foretaket retter seg mot, er 70 år (jf. arbeidsmiljøloven 15-13a), og at stillingsvernet først opphører ved fylte 72 år. Foretaket anser at det er vesentlige finansfaglige betenkeligheter ved å gjennomføre en automatisk nedtrapping i til dels lang tid før fratreden og uttak av alderspensjon. Videre anser foretaket at det gir sine kunder/medlemmer god informasjon om reallokering "i god tid før effekt av uheldig investeringsvalg vil være aktuell".

Finanstilsynet forventer at foretaket vurderer og hensyntar kundenes og medlemmenes ønsker og behov for forutsigbarhet og sikring av sin pensjonskapital. Finanstilsynet gjentar at en omallokering fra 70 til 30 prosent aksjeandel ved 61 år eller automatisk det året medlemmene fyller 67 år, representerer en risiko for kunden. Finanstilsynet stiller fortsatt spørsmål ved om det er forsvarlig at foretaket ikke tilbyr nedtrapping over en lengre tidsperiode og i god tid før utbetalingsperioden. Finanstilsynet viser til omtalen over om antall investeringsvalg og legger til grunn at foretaket når det vil tilby flere enn to investeringsvalg, utformer investeringsvalgene slik at det er mulig å velge nedtrapping av aksjeandel etter eget ønske og behov.

Ansvarlig forvaltning

Finanstilsynet registrerte av foretakets kapitalforvaltningsstrategi at foretaket har utarbeidet etiske retningslinjer for kapitalforvaltningen, men de faktiske etiske retningslinjene fremgikk ikke av dokumentet. Det fremgikk videre at foretaket utelukkende benytter forvaltere som har utarbeidet etiske retningslinjer for kapitalforvaltningen. Finanstilsynet registrerte at det ikke følger av retningslinjene hva som er tilfredsstillende etiske retningslinjer for forvaltere. Finanstilsynet ba styret redegjøre for foretakets retningslinjer og for den faktiske gjennomføringen av disse.

Det følger av styrets svar at henvisningen til etiske retningslinjer for kapitalforvaltningen var en inkurie. Foretaket har ikke etablert etiske retningslinjer for kapitalforvaltningen, men vurderer forvalternes ESG-kriterier som en del av prosessen med forvalterseleksjon. Finanstilsynet registrerer at foretaket vil utarbeide nærmere retningslinjer med hensyn til ESG-kriterier i forbindelse med ikrafttredelsen av lov om offentliggjøring av bærekraftinformasjon i finanssektoren.

2.2.2 Organisering og ansvarsforhold

Uavhengig kontroll

Foretaket bør sikre at det er tilstrekkelig uavhengighet og arbeidsdeling mellom enheter og personell med resultatansvar og enheter og personell med ansvar for utarbeidelse og oppfølging av interne retningslinjer og rutiner samt utarbeidelse av ledelsesrapportering og kontroll av rapporteringsdata.

Det var Finanstilsynets forståelse at compliancefunksjonen er ansvarlig for foretakets rammeovervåking og -rapportering. Det fremgikk av foretakets kapitalforvaltningsstrategi at daglig leder rapporterer til styret om risiko, resultater og etterlevelse, og at investeringsansvarlig rapporterer porteføljenes utvikling og "risiko av avkastning til kunder" til daglig leder og til publisering på foretakets nettsted. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om daglig leders og investeringsansvarliges rapportering til styret og ledelse sikrer tilstrekkelig uavhengighet.

Styret presiserer i sitt tilsvarende at daglig leders rapportering med hensyn til etterlevelse er i tillegg til kontroll og rapportering av det samme under foretakets compliancefunksjon. Styret anser ikke at dette medfører noen endring i operasjonelle og hierarkiske skiller mellom operasjonelle funksjoner og internkontrollfunksjonen. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket løpende vurderer om uavhengigheten i foretakets overvåking og rapportering knyttet til kapitalforvaltningen er tilfredsstillende.

2.2.3 Overvåking og rapportering

Overvåking av resultater

Pensjonsforetak bør måle risikojustert avkastning. Det bør foreligge prosedyrer for tiltak dersom enkeltmandater over tid viser svake resultater.

Foretaket opplyste under tilsynet at foretaket på det nåværende tidspunkt ikke vurderte investeringsvalgprofilenes avkastning opp mot referanseindeksen da det ifølge foretaket var for kort historikk til å gjøre en slik vurdering. Det følger av mottatt dokumentasjon at Duvi forventer at porteføljene på lang sikt vil gi bedre risikojustert avkastning enn markedets utvikling. Finanstilsynet registrerte imidlertid at foretaket ikke overvåker eller rapporterer risikojustert avkastning. Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvordan styret følger opp foretakets kapitalforvaltningsresultater.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil inkludere risikojustert avkastning i fremtidige kvartalsrapporter. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket fastsetter prosedyrer for tiltak dersom enkeltmandater over tid viser svake resultater.

2.3 Informasjon og rådgivning

2.3.1 Innskuddspensjonsordninger

Særlig om nettløsninger

Duvis distribusjon og informasjon og rådgivning er i stor grad nettbasert. Det vil si at Duvi har lagt opp til at kundene skal kunne finne nødvendig informasjon og rådgivning på foretakets nettsted. Interessenter blir kunder gjennom å benytte løsninger på foretakets nettsted. Ved behov kan kundene kontakte Duvi for rådgivning. Finanstilsynets utgangspunkt for vurderingen av forsikrings-

foretakets nettløsninger er at de aktuelle produktene er kompliserte spareprodukter. Det er krevende å vurdere de ulike kategorier av produkter opp mot egne behov. Finanstilsynet utelukker ikke at det kan lages nettløsninger som tilfredsstillende kravene til informasjon og rådgivning. Relevant informasjon skal gjøres tilgjengelig på nett uten at det kreves pålogging. Eventuelle nettløsninger vil forutsette stor grad av aktpågivenhet når det gjelder oppfyllelse av informasjons- og rådgivningskravene.

Det fremgikk av dokumentasjonen at kunder som ønsker informasjon og rådgivning henvises til en veileder for de som nærmer seg uttak av pensjon "Veileder «Over 60 år»" og "Pensjon på 1-2-3" samt ytterligere informasjon på foretakets nettsted. Finanstilsynet registrerte at på tidspunkt for tilsynet var lenkene til "Veileder «Over 60 år»", "Pensjon på 1-2-3", lenker til flere blogginnlegg og lenke til Duvis pensjonskalkulator ute av drift. Finanstilsynet var kritisk til at foretaket ikke prioriterer forsvarlig vedlikehold av informasjons- og rådgivningssidene. Finanstilsynet la til grunn at foretaket har retningslinjer og systemer på plass for å sikre at informasjons- og rådgivningskravene til enhver tid er oppfylt.

Finanstilsynet registrerer av styrets svar at foretaket har iverksatt tiltak for å sikre forsvarlig drift av foretakets nettsted og at lenker holdes oppdaterte.

Avkastningsforventninger

Foretaket benytter bransjeavtalen om avkastningsprognoser i informasjon til kundene om innskuddspensjonsproduktet. Finanstilsynet registrerte av dokumentasjonen og avkastningsrapporten for 2020 på foretakets nettsted at foretaket henviser til bransjeavtalen for 2018. Finanstilsynet påpekte at bransjeavtalen var fornyet tre ganger siden 2018. Det fremgikk av avkastningsrapporten for første kvartal 2021 på foretakets nettsted at foretaket hadde endret henvisningen til bransjeavtalen for 2020. På tidspunktet for foreløpig tilsynsrapport var gjeldende bransjeavtale fra 1. mars 2021. Finanstilsynet la til grunn at foretaket har retningslinjer og systemer på plass for å sikre at informasjon som gis til kunder er korrekt og oppdatert. Finanstilsynet påpekte videre, på generelt grunnlag, at foretaket har et selvstendig ansvar for å sikre at forutsetningene i bransjeavtalen er rimelige.

Finanstilsynet tar til etterretning at henvisninger til bransjeavtalen er oppdatert. Finanstilsynet registrerer av styrets svar at foretaket er observatør i Finans Norges bransjeråd der bransjestandarden for avkastningsprognosene utarbeides og at rimeligheten av premissene revideres i forbindelse med årlig revisjon av kapitalforvaltningsstrategien.

Kartlegging og rådgivning ved selvvalgt leverandør av egen pensjonskonto

Det følger av innskuddspensjonsloven § 3-7 at institusjonen skal kartlegge medlemmets behov og ønske om risiko før avtale om egen pensjonskonto inngås. Det fremgikk under tilsynet at Duvi avdekker kundens alder og risikovillighet ved salg av egen pensjonskonto. Finanstilsynet forstod det slik at kundens behov ikke kartlegges utover dette. I den nettbaserte kartleggingsprosessen får kunden langt på vei råd om valg av investeringsprofil basert på kun alder. Det var Finanstilsynets vurdering at dette er egnet til å påvirke kunden når kunden senere skal besvare spørsmålet om risikovillighet.

Det følger av styrets svar at det etter foretakets vurdering er medlemmet/kundens alder som er den aller viktigste parameteren for å vurdere risikoprofil. Finanstilsynet registrerer imidlertid at styret

har tatt Finanstilsynets kommentarer til etterretning og vil sørge for at kartleggingsprosessen utvides til å omfatte flere faktorer før foretaket kommer med sin anbefaling om investeringsprofil.

Finanstilsynet har uttalt at momenter som ellers bør inngå i en kartlegging bør være inntekts- og formuesposisjon generelt, herunder øvrige forsikringer og investeringer, antall år til pensjonsalder, risikovilje, kompetanse og erfaring og om kunden er i stand til å forstå produktet.

2.3.2 Forsikringsformidling

Informasjon om forsikringsagenten

Det følger av reglene i forskrift 22. desember 2021 nr. 3872 om forsikringsformidling § 6-3¹ første ledd bokstav a og b at forsikringsformidleren før inngåelse av forsikringsavtale og ved endring eller fornyelse av avtalen, skal gi kunden informasjon om sin identitet, hvilket register forsikringsformidlingsforetaket er oppført i, og hvordan det kan kontrolleres at foretaket er registrert. Når et forsikringsagentforetak benytter underagenter i formidlingen, gjelder plikten til å informere om identitet, register og hvordan registreringen kan kontrolleres også for underagentvirksomheten.

Det fremgikk av stikkprøvekontroller Finanstilsynet gjennomførte i forbindelse med tilsynet at det ikke ble gitt informasjon om hele agent- og underagentkjeden ved formidling av innskuddsfritaksforsikringen. Finanstilsynet registrerte at foretaket opplyste om navn på Duvis underagentforetak som formidler den aktuelle avtalen, men det ble ikke gitt informasjon om at Duvi er et underagentforetak av et forsikringsagentforetak. Finanstilsynet la til grunn at foretaket påser at hele agentkjeden fremgår i informasjonen som gis kunden. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket har endret og arbeider med å endre informasjonen som gis slik at hele agentkjeden tydelig fremgår.

Informasjon om provisjoner

Før inngåelse av en forsikringsavtale skal det gis informasjon om størrelsen på provisjon og/eller annen godtgjørelse som forsikringsformidlingsforetaket mottar fra forsikringsforetaket i forbindelse med inngåelsen av forsikringsavtalen. Informasjonsplikten gjelder også for underagentforetak. Informasjonen skal gis på en klar og tydelig måte. Finanstilsynet registrerte fra gjennomførte stikkprøvekontroller at det ikke opplyses om provisjon til Duvis underagenter.

Finanstilsynet vurderte i foreløpig tilsynsrapport at informasjonen til foretakets kunder om Duvis provisjon var mangelfull. Finanstilsynet la til grunn at foretaket presiserte i informasjonen til kundene hvilken størrelse Duvis provisjon beregnes av.

Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket har rettet informasjonen som gis til potensielle kunder for å klargjøre opplysningene om provisjon.

¹ Bestemmelsen tilsvarende § 3-1 første ledd nr. 1 og 2 i den nå opphevede forsikringsformidlingsforskriften gitt med hjemmel i forsikringsformidlingsloven av 2005.

Finanstilsynet ber om å motta kopi av protokollen fra styremøtet hvor Finanstilsynets tilsynsrapport blir behandlet. Kopi av tilsynsrapporten bes sendt til valgt revisor.

For Finanstilsynet

Runa Kristiane Sæther
seksjonssjef

Sindre Glomsaker-Gjessing
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.